

MINSKA MATSVINNET MED BAMSE och SKALMAN

- en lärarhandledning för årskurs 1-4

Av Sema Björk och Sarah Hederstierna.

Inledning

Matsvinn är mat som slängs men som hade kunnat ätas om man hade hanterat maten på ett annat sätt. Det är i hushållen som den största delen av matsvinnet uppstår. Under ett år i Sverige kastas mer än en miljon ton mat och för varje hushåll blir detta ungefär 19 kilo fullt ätbar mat per person. All matproduktion påverkar vår miljö mer eller mindre och det är inte hållbart att producera mat som slängs.

Att minska matsvinnet ingår i FN:s globala hållbarhetsmål 12 som handlar om hållbar konsumtion och produktion. Målet till 2030 är att halvera matsvinnet per person i världen.

"Att uppnå hållbar utveckling kräver att vi minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra hur vi producerar och konsumerar varor och resurser." (FN:s globala mål, hållbarhetsmål 12)

Barn behöver redan i tidig ålder reflektera kring dessa frågor och lära sig göra medvetna val kring matsvinn. För att kunna göra medvetna val så måste man ha kunskap om hur matsvinnet kan minskas, eller i bästa fall helt undvikas. Målet med dessa uppgifter är att eleverna ska få kännedom och reflektera kring vad matsvinn är och hur man kan minska matsvinnet. I detta lektionsupplägg ger vi förslag på hur eleverna med stöd av serier kan arbeta med begreppet matsvinn och hur man på olika sätt kan minska matsvinnet i skolan och i hemmet.

Bra länkar att använda och som vi har använt som källor är:

- Sysav
- Livsmedelsverket
- Jordbruksverket
- Naturvårdsverket

Bamsehälsningar,
Sarah & Sema

Om författarna

Sarah Hederstierna och Sema Björk arbetar som förstelärare på Apelgårdsskolan i Malmö. Sarah undervisar i svenska som andraspråk samt de samhällsorienterande ämnena framför allt i år 7-9. Sema undervisar i engelska samt hem- och konsumentkunskap i år 6-9.

Denna handledning tar avstamp i:

- Serien "Bamses skola - Matsvinn".
- Serien "Matsvinnskampen".

Extra bilaga:

- EPA
- Mallar till affischer

Arbetsmoment 1: Bamses skola - Matsvinn

1. Starta lektionen med att gå igenom lektionens syfte och mål.
Syftet med lektionen är att eleverna ska känna till begreppet matsvinn.
2. Inled lektionen med att eleverna gör en EPA-övning där de funderar på varför vi slänger mat.

En EPA-övning är ett enkelt sätt att möjliggöra för alla elever att komma till tals.

Enskilt - Varje elev tänker själv.

Par - Eleverna pratar i par om sina tankar.

Alla - Elevernas tankar lyfts i storgrupp och samlas i en gemensam tankekarta på tavlan.

3. Läs sedan Bamses skola om matsvinn högt i klassen.
4. Nästa moment innebär att eleverna får gissa hur mycket mat som kastas i skolmatsalen. (Pedagogen bör ha tagit reda på detta innan.) Alternativt kan eleverna gissa på hur mycket fullt ätbar mat per person det slängs per år i Sverige. Svaret är 19 kg per person. Samla ihop elevernas gissningar på tavlan och avslöja sedan den korrekta mängden. Diskutera om det var mer eller mindre än vad eleverna trodde och vad det kan bero på.

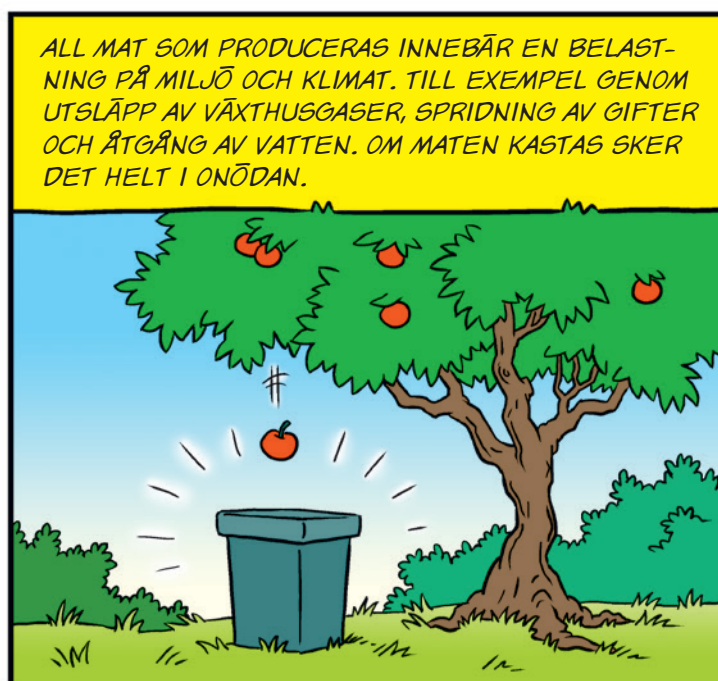

© RuneA

Arbetsmoment 2: Matsvinnskampen

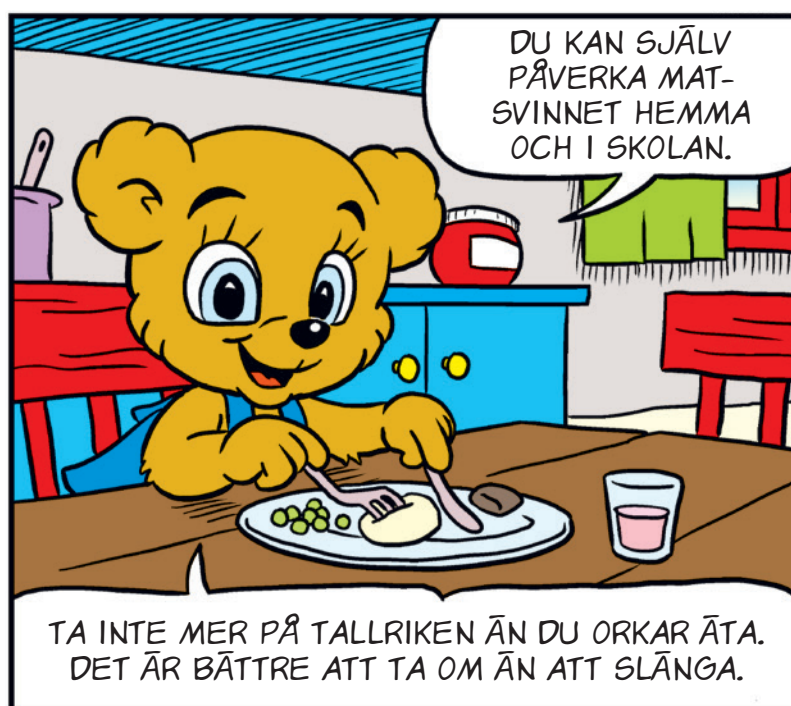
1. Inled lektionen med att gå igenom lektionens syfte och mål. Syftet med lektionen är att fördjupa elevernas tankar och förståelse för hur vi kan minska matsvinnet i skolan och i förlängningen även i hemmet.
2. Läs serien högt i klassen. Avbryt när fröken Fiffi på sidan 60 säger "Tänk efter allihop. Varför brukar ni slänga mat?" Samla ihop elevernas tankar på tavlan.
3. Läs klart hela serien. Jämför elevernas förslag/tankar på tavlan med serien. Vilka likheter/skillnader finns?
4. Vad kan man göra för att minska matsvinnet? Klassen gör en EPA-övning som avslutas med att samla ihop elevernas förslag på tavlan. Använd gärna **bilaga 1** som stöd för eleverna under arbetet.

Arbetsmoment 3: Matsvinns-affischer

1. Inled lektionen med att gå igenom lektionens syfte och mål. Syftet med lektionen är att sprida information om hur vi kan minska matsvinnet i skolan och i förlängningen även i hemmet.
2. Dela in klassen i grupper om 3-4 elever. Eleverna ska skapa affischer med slogans/uppmaningar om hur man minskar matsvinn. Om eleverna vill kan de använda ramarna i Bilaga 2 till sina affischer. Ramarna kan med fördel skrivas ut i A3.
3. Affischerna kan med fördel sättas upp i matsalen.

Arbetsmoment 4: Matsvinns-tävling

1. Avsluta temat med att anordna en tävling på den egna skolan.
Här kommer två olika alternativ på hur tävlingen kan läggas upp:
 - **Alternativ 1:** Utgångspunkten är hur mycket mat som slängs på skolan och utmaningen är att försöka få ner den siffran så mycket som möjligt under en vecka eller en månad.
 - **Alternativ 2:** Klassvis eller årskursvis väger man maten varje dag och i slutet av veckan så är vinnaren den klass eller årskurs som kastat minst mat.

Extrauppgift:

Vad händer med maten som kastas på vår skola?

Dela upp eleverna i grupper om 3-4 elever. Hälften av grupperna kan intervjua personal i skolbispisningen. Intervjutider bokas av dig som lärare. Övriga grupper kan använda internet för att ta reda på mer om vad som händer med mat som kastas/återvinns.

Varje intervjugrupp får sedan redovisa vad de kommit fram till för en internetsökar-grupp och vice versa.

Om Serier i Undervisningen

Serier i Undervisningen drivs av Egmont Publishing och är ett långsiktigt initiativ för att främja ökad läslust och förbättrad läsförståelse bland svenska skolbarn. Med ett högkvalitativt och lättillgängligt undervisningsmaterial vill vi underlätta för de skolor, lärare och pedagoger som vill testa på att använda serier i skolundervisningen. Vi erbjuder skolanpassat material i form av gratis lärarhandledningar och seriematerial till självkostnadspris, samt arrangerar serieworkshops och besök av serieskapare. Läs mer på www.serieriundervisningen.se